

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów »Znaczenie przetwarzania odpadów w energię w gospodarce o obiegu zamkniętym«”

[COM(2017) 34 final]

(2017/C 345/17)

Sprawozdawca: **Cillian LOHAN**

Współsprawozdawca: **Antonello PEZZINI**

Wniosek o konsultację	Komisja Europejska, 17.2.2017
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego
Data przyjęcia przez sekcję	15.6.2017
Data przyjęcia na sesji plenarnej	5.7.2017
Sesja plenarna nr	527
Wynik głosowania	140/0/2
(za/przeciw/wstrzymało się)	

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES popiera stosowanie się do hierarchii postępowania z odpadami podczas podejmowania decyzji w sprawie gospodarowania odpadami ⁽¹⁾, w tymi opcji przetwarzania odpadów w energię.

1.2. Należy opracować skoordynowaną strategię informowania o pierwszym kroku w hierarchii postępowania z odpadami, którym jest przede wszystkim zapobieganie powstawaniu odpadów.

1.3. EKES jest zwolennikiem zapewniania zgodności finansów publicznych UE z zasadą zrównoważonego rozwoju w świetle celów zrównoważonego rozwoju ⁽²⁾ oraz popiera zasadę, iż finansowanie publiczne powinno poprawiać dobrostan obywateli Europy. Finansowanie publiczne powinno także być zgodne z zasadą niewspierania działań przynoszących szkodę obywatelom.

1.4. W przyszłym ustawodawstwie należy wyeliminować niedociągnięcia obserwowane w istniejących dyrektywach w sprawie przetwarzania odpadów, aby zapewnić sprawiedliwe, spójne i systemowe przejście na model gospodarki o obiegu zamkniętym.

1.5. Ważne jest, aby nie tworzyć barier infrastrukturalnych dla osiągnięcia wyższych współczynników recyklingu przez inwestycje w przestarzałe procesy przetwarzania odpadów w energię.

1.6. Chociaż selektywne zbieranie odpadów stanowi priorytet, w szczególności dla państw członkowskich uzależnionych w dużej mierze od składowania odpadów, musi temu towarzyszyć także wzrost współczynników recyklingu, tak aby przejście na udoskonalony obieg zamknięty niosło za sobą pewną wartość.

⁽¹⁾ Opinia EKES-u w sprawie pakietu dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym, pkt 4.3 (Dz.U. C 264 z 20.7.2016, s. 98).

⁽²⁾ Opinia EKES-u w sprawie „Zrównoważonego rozwoju: nakreślenie wewnętrznej i zewnętrznej polityki UE”, pkt 4.3.5.5 (Dz.U. C 487 z 28.12.2016, s. 41).

1.7. Państwa członkowskie posiadające dużą liczbę spalarni stoją obecnie w sprzeczności z dążeniem do osiągnięcia wyższych celów w zakresie recyklingu, proponowanych w planie działania UE dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym⁽³⁾. Wyzwaniem jest odwołanie tych państw członkowskich od spalania i nakłanianie do przejścia na szeroki zakres sposobów zagospodarowania odpadów dzięki polityce środków zachęcających i zniechęcających obejmujących:

- wprowadzenie podatków,
- wycofywanie systemów wsparcia,
- moratorium na nowe obiekty i likwidowanie starszych.

1.8. Przejście do gospodarki o obiegu zamkniętym w UE utrudniał brak odpowiednich sygnałów cenowych. Podkreślają to ciągle nieuzasadnione dotacje dla niezrównoważonych systemów produkcji, w szczególności dla sektora paliw kopalnych⁽⁴⁾. EKES z zadowoleniem przyjmuje wyraźnie zarysowane powiązanie między dostępem do środków finansowych w ramach polityki spójności a krajowymi planami gospodarowania odpadami i planem działania UE dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym. Powiązanie z Europejskim Funduszem na rzecz Inwestycji Strategicznych mogłoby być silniejsze.

1.9. Biogaz oferuje możliwości w wielu obszarach na szczeblu UE, między innymi w tworzeniu miejsc pracy, obniżaniu emisji i poprawie bezpieczeństwa paliwowego. Należy opracować ramy legislacyjne i polityczne, które najlepiej wspierają optymalizację powiązanych możliwości, z wykorzystaniem przykładów najlepszych praktyk z państw członkowskich i spoza UE.

1.9.1. Biodegradacja na potrzeby produkcji biometanu do wykorzystania w sektorze motoryzacyjnym jest zgodna z porozumieniem paryskim. Ocena przeprowadzona niedawno przez Komisję⁽⁵⁾ pokazuje, że do 2030 r. produkcja biogazu w UE mogłaby wzrosnąć co najmniej dwukrotnie, a może trzykrotnie w porównaniu do dzisiejszego poziomu.

1.10. Konieczne są zmiany zachowania i zmiana kulturowa, które można osiągnąć dzięki edukacji na wszystkich poziomach społeczeństwa.

2. Kontekst opinii

2.1. W dniu 2 grudnia 2015 r. Komisja przyjęła plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym, obejmujący plan transformacji wiążący się ze znaczną liczbą nowych miejsc pracy i potencjałem wzrostu gospodarczego oraz mający na celu promowanie zrównoważonych wzorów produkcji i konsumpcji zgodnie ze zobowiązaniami UE w ramach agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030. Komunikat ten koncentruje się na odzysku energii z odpadów i jego miejscu w gospodarce o obiegu zamkniętym. Przetwarzanie odpadów w energię jest terminem o szerokim znaczeniu obejmującym o wiele więcej niż spalanie odpadów.

2.2. Głównym celem tego komunikatu jest zapewnienie, by odzysk energii z odpadów w UE był zgodny z celami planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym i mocno opierał się na unijnej hierarchii postępowania z odpadami. W komunikacie przeanalizowano także możliwości optymalizacji roli procesów przetwarzania odpadów w energię, tak aby mogły one przyczynić się do osiągnięcia celów wytyczonych w strategii na rzecz unii energetycznej oraz w porozumieniu paryskim. Jednocześnie, dzięki zwróceniu uwagi na sprawdzone technologie energooszczędne, ustanowione tam podejście do przetwarzania odpadów w energię ma zapewniać zachęty do innowacji i pomagać w tworzeniu wysokiej jakości stałych miejsc pracy.

2.3. Niniejsza opinia określa stanowisko EKES-u w odniesieniu do każdej z trzech sekcji komunikatu, a mianowicie:

- umiejscowienie procesów przetwarzania odpadów w energię w hierarchii postępowania z odpadami i rola publicznego wsparcia finansowego,

⁽³⁾ Komunikat Komisji „Zamknięcie obiegu – plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym”, COM(2015) 614 final z dnia 2 grudnia 2015 r.

⁽⁴⁾ David Coady, Ian Parry, Louis Sears, Baoping Shang, *How Large Are Global Energy Subsidies? (Jak duże są globalne dotacje na energię?)*, IMF Working Papers, WP/15/105, maj 2015 r.

⁽⁵⁾ Komisja Europejska, *Optimal use of biogas from waste streams. An assessment of the potential of biogas from digestion in the EU beyond 2020* [Optymalne wykorzystanie biogazu ze strumienia odpadów. Ocena potencjału biogazu z fermentacji w UE po 2020 r.], marzec 2017 r.

- procesy przetwarzania odpadów reszkowych w źródła energii: w poszukiwaniu równowagi,
- optymalizacja wkładu procesów przetwarzania odpadów w źródła energii w realizację klimatyczno-energetycznych celów UE w ramach gospodarki o obiegu zamkniętym.

Ponadto określa wszelkie dodatkowe kwestie, które wymagają uwzględnienia z punktu widzenia społeczeństwa obywatelskiego i w oparciu o istniejące stanowiska przyjęte przez EKES.

2.4. EKES podkreśla potrzebę zaspokojenia najpilniejszych potrzeb UE w zakresie gospodarowania odpadami w kontekście obowiązującego prawodawstwa oraz w kontekście istniejącej infrastruktury gospodarowania odpadami. Pewne nieoptymalne praktyki będą kontynuowane, jednak ogólny długoterminowy trend zmierza ku modelowi produkcji niskoodpadowej, w którym w użytkowej fazie przepływów materiałowych dominują zapobieganie powstawaniu odpadów, ponowne użycie, regeneracja i recykling. Wyzwaniem jest zachęcanie do szybkiego i stale sprawiedliwego przechodzenia ku celom długoterminowym.

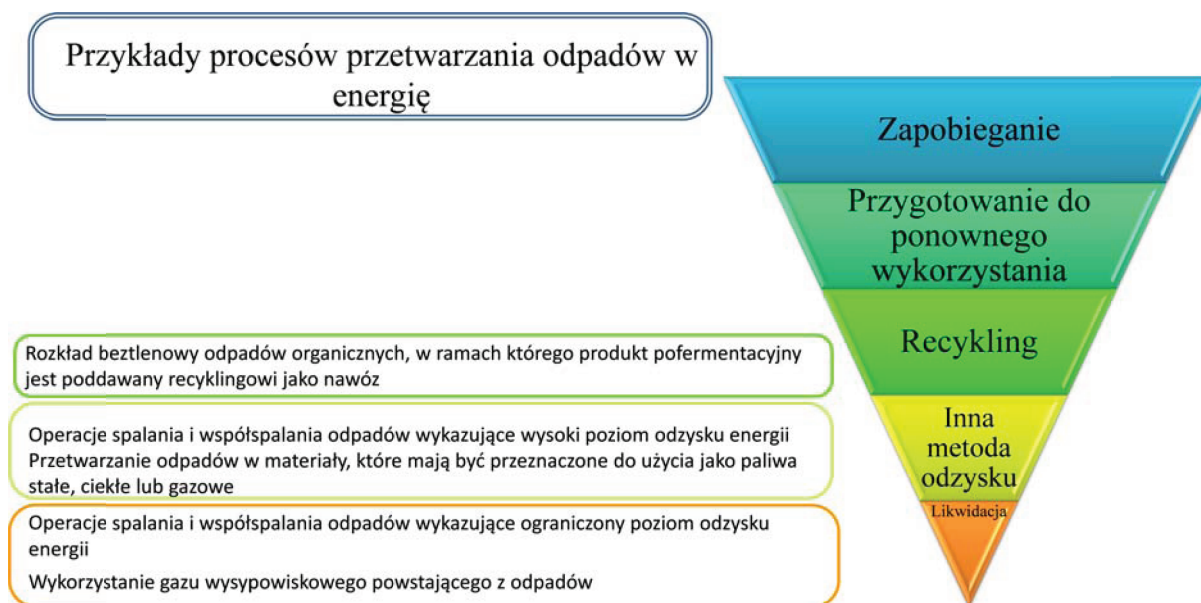
2.5. W 2015 r. w UE powstawało średnio ok. 480 kg odpadów komunalnych na mieszkańca, przy czym ilości odpadów składowanych na wysypiskach mogą wynosić w zależności od kraju od 3 kg w przodującym kraju do ponad 150 kg w kraju wypadającym najgorzej.

3. Umieszczenie procesów przetwarzania odpadów w energię w hierarchii postępowania z odpadami i rola publicznego wsparcia finansowego

3.1. EKES popiera stosowanie się do hierarchii postępowania z odpadami podczas podejmowania decyzji w sprawie gospodarowania odpadami⁽⁶⁾, w tymi opcji przetwarzania odpadów w energię.

3.2. Należy zauważyć, że przetwarzanie odpadów w energię nie zawsze stanowi opcję, która jest zgodna z ambicjami lub zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym. Na przykład spalanie materiałów odpadowych, które mogłyby zostać przygotowane do ponownego użycia lub poddane recyklingowi, nie jest optymalnym wyborem pod względem efektywnego gospodarowania zasobami lub najlepszego wykorzystania surowców. Podobnie transport odpadów na duże odległości przy wysokich kosztach energii w celu osiągnięcia porównywalnie mniejszych zwrotów energii w ramach procesów przetwarzania odpadów w energię skutkowałby kosztem energii netto i związanym z tym wpływem na klimat. Istnieją inne przykłady.

3.3. Wykres pokazuje związek między procesami przetwarzania odpadów w energię określonymi w komunikacie a hierarchią postępowania z odpadami.

⁽⁶⁾ Opinia EKES-u w sprawie pakietu dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym, pkt 4.3 (Dz.U. C 264 z 20.7.2016, s. 98).

3.4. Sama hierarchia postępowania z odpadami nie jest wystarczająca do określenia ewentualnej przydatności procesów przetwarzania odpadów w energię. EKES jest zwolennikiem zapewniania zgodności finansów publicznych UE z zasadą zrównoważonego rozwoju w świetle celów zrównoważonego rozwoju oraz zasady, że finansowanie publiczne powinno poprawiać dobrostan obywateli Europy. Finansowanie publiczne powinno także być zgodne z zasadą niewspierania działań przynoszących szkodę obywatelom.

3.5. Ważne jest, aby niedociągnięcia dyrektywy ramowej w sprawie odpadów nie przeniknęły do inicjatyw dotyczących gospodarki o obiegu zamkniętym, np. możliwość, by państwo członkowskie zostało wyłączone z obowiązku selektywnego zbierania ze względu na brak technicznych lub finansowych możliwości jej wdrożenia. Należy skoncentrować się na wykorzystaniu finansowania publicznego do pokonywania trudności technicznych lub na wykorzystaniu instrumentów polityki gospodarczej do wyeliminowania ograniczeń finansowych utrudniających wdrożenie opcji opartej na najlepszych praktykach. W przypadku materiałów zawierających substancje toksyczne istnieją uzasadnione podstawy do ich unieszkodliwiania lub odzysku energii jako preferowanych rozwiązań względem ponownego użycia lub recyklingu.

3.6. Komunikat ten jest ważnym krokiem wynikającym z planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym oraz ustanawia bardzo ambitny cel, jakim jest zwiększenie efektywności procesów przetwarzania odpadów w energię i skupienie się w większym stopniu na hierarchii postępowania z odpadami jako określającej obiegowy charakter różnych procesów. W prawodawstwie, na którym opiera się ten komunikat, w szczególności w dyrektywie ramowej w sprawie odpadów, występują jednak odziedziczone słabe punkty, które nadal będą stwarzać trudności i osłabiać komunikat, jeśli nie zostaną wyeliminowane. Konieczne jest dokonanie przeglądu klasyfikacji odpadów, być może w oparciu o możliwości oferowane przez nowe technologie w zakładach przetwarzania odpadów w energię (np. uszkodzony pomidor nie jest wprowadzany do obrotu, podczas gdy niesprzedany pomidor stanowi odpad), ewentualnie także z możliwością wykorzystania osadów z kanalizacji miejskiej do procesów biodegradacji. Dążenie do zajęcia się tymi kwestiami w ramach planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym musi znaleźć odzwierciedlenie w niezbędnych zmianach legislacyjnych na wszystkich istotnych szczeblach.

3.7. Umieszczenie procesów przetwarzania odpadów w energię w hierarchii postępowania z odpadami może być mylące ze względu na ograniczenia wynikające ze sposobu traktowania tych procesów przez prawodawstwo. Zostały one umiejscowione zgodnie z definicjami określonymi w przepisach prawa, a nie w wyniku analizy naukowej rzeczywistego wpływu takich procesów przetwarzania odpadów.

3.8. Istnieją także techniczne aspekty metodyki obliczania powiązane z definicjami i progami ustanowionymi w dyrektywie ramowej w sprawie odpadów. Są to metody obliczania, które określają umiejscowienie różnych procesów przetwarzania odpadów w energię w hierarchii postępowania z odpadami. Te szczegółowe obliczenia powinny być ponownie przeanalizowane przez Komisję, aby zapewnić ich wiarygodność, w szczególności w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym, ale także celów zrównoważonego rozwoju, unii energetycznej i porozumienia paryskiego.

3.9. Kluczowym elementem osiągnięcia lepszej gospodarki odpadami są obowiązki w zakresie selektywnego zbierania, będące częścią prawodawstwa europejskiego dotyczącego odpadów⁽⁷⁾.

3.10. Postęp technologiczny nadal będzie oferować coraz lepsze możliwości zwiększania wydajności przepływów produktów i energii, co będzie prowadzić do innowacyjnych rozwiązań na rzecz wydajniejszych procesów.

3.11. Po doprowadzeniu do gospodarki o obiegu zamkniętym, dzięki ekoprojektowaniu towarów i usług o tak rozszerzonym zakresie, by obejmowało wszystkie aspekty jako część paneuropejskiego systemu, ilość odpadów zostanie zmniejszona do minimum. Ekoprojekt jest niezbędnym elementem tego podejścia, by dostarczać czyste, nadające się do naprawy, ponownego użycia i recyklingu produkty modułowe. Ostatecznie doprowadzi do zlikwidowania odpadów w ich obecnym rozumieniu.

3.12. Powyższe punkty będą oznaczały coraz mniejszą dostępność zmieszanych odpadów jako surowców dla spalarni. W związku z tym dotacje dla spalarni na szczeblu krajowym powinny być wycofywane i nie należy rozważać nowych inwestycji w tej dziedzinie, oprócz modernizacji istniejących instalacji i zwiększania ich wydajności energetycznej i wydajności pod względem wykorzystania zasobów.

⁽⁷⁾ Dyrektywa 2008/98/WE, w szczególności art. 11 (papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło oraz odpady z budowy i rozbiórki) i 22 (bioodpady) (Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3).

4. Procesy przetwarzania odpadów reszkowych w źródła energii: w poszukiwaniu równowagi

4.1. Ważne jest, aby nie tworzyć barier infrastrukturalnych dla osiągnięcia wyższych współczynników recyklingu przez inwestycje w przestarzałe i nieefektywne energetycznie procesy przetwarzania odpadów w energię.

4.2. W 2013 r. między państwami członkowskimi przetransportowano 2,5 Mt paliwa głównie odpadowego RDF do celów odzysku energii⁽⁸⁾.

4.3. Oceny przetwarzania odpadów w energię muszą uwzględniać ten element transportu, gdyż w pomiarach emisji powiązanych z różnymi podejściami do gospodarowania odpadami ten czynnik może zadecydować o faktycznym oddziaływaniu procesu pod względem emisji.

4.4. W Europie występuje podział geograficzny pod względem rozmieszczenia spalarni. Najwięcej funkcjonujących i aktywnych spalarni w Europie znajduje się w Niemczech, Niderlandach, Danii, Szwecji i Włoszech. W ujęciu ogólnym wiele państw członkowskich w dalszym ciągu nadmiernie wykorzystuje składowanie odpadów. Trend ten musi ulec zmianie, aby sprostać nowym wyzwaniom i celom ustanowionym w prawodawstwie w sprawie odpadów powiązanych z planem działania dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym.

4.5. Państwa członkowskie w znacznym stopniu wykorzystujące składowanie odpadów oraz z niskim poziomem spalania odpadów lub jego brakiem powinny przede wszystkim skupić się na selektywnym zbieraniu. Trzeba zachęcać do selektywnego zbierania u źródła, gdyż ma ono decydujące znaczenie dla dostaw odpadów o dobrej jakości i wysokiej wartości na potrzeby recyklingu.

4.6. Istnieje jednak wiele przykładów sytuacji na szczeblu państw członkowskich, w których współczynniki selektywnego zbierania są wysokie, jednak odpowiadające im współczynniki recyklingu nie są proporcjonalne. Należy zająć się tą wyraźną sprzecznością z wykorzystaniem ukierunkowanych narzędzi politycznych.

4.7. Komunikat zachęca rządy krajowe do skoncentrowania wsparcia finansowego i strategii na obszarach innych niż spalarnie przez przeanalizowanie okresu zwrotu, dostępności surowców i zdolności w krajach sąsiadujących.

4.8. Wykorzystywanie spalarni w krajach sąsiadujących może stanowić w niektórych przypadkach najlepszą opcję, jednak przed podjęciem się tego należy przeprowadzić analizę pełnego cyklu życia, w tym w szczególności powiązanych kosztów transportu, zarówno pod względem gospodarczym, jak i środowiskowym.

4.9. Z wyjątkiem bardzo specyficznych okoliczności i zważywszy na postęp technologiczny, mało prawdopodobne jest, by opcja spalania mogła stanowić najbardziej zasobooszczędne lub wzorcowe rozwiązanie problemów związanych z gospodarowaniem odpadami.

4.10. Państwa członkowskie posiadające dużą liczbę spalarni stoją obecnie w sprzeczności z dążeniem do osiągnięcia wyższych celów w zakresie recyklingu. Wyzwaniem jest odwołanie tych państw członkowskich od spalania dzięki polityce środków zachęcających i zniechęcających obejmujących:

- wprowadzenie podatków,
- wycofywanie systemów wsparcia,
- moratorium na nowe obiekty i likwidowanie starszych.

4.11. EKES podkreśla, że nałożenie ogólnego podatku na spalanie bez zapewnienia przystępnych cenowo i dostępnych alternatyw dla użytkownika końcowego spowoduje po prostu podwyższenie kosztów dla obywateli. Z podatków jako instrumentu gospodarczego należy korzystać w sposób ukierunkowany i inteligentny.

4.12. Każde państwo członkowskie powinno posiadać skuteczne procedury dotyczące składania wniosków o zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie gospodarowania odpadami i wydawania takich zezwoleń.

⁽⁸⁾ Europejskie Centrum Tematyczne ds. odpadów i materiałów w zielonej gospodarce (ETC/WMGE), *Assessment of waste incineration capacity and waste shipments in Europe* (Ocena wydajności spalania odpadów i przemieszczania odpadów w Europie), styczeń 2017 r.

5. Optymalizacja wkładu procesów przetwarzania odpadów w źródła energii w realizację klimatyczno-energetycznych celów UE w ramach gospodarki o obiegu zamkniętym

5.1. EKES zgadza się, że tylko dzięki stosowaniu się do hierarchii postępowania z odpadami przetwarzanie odpadów w energię może zmaksymalizować wkład gospodarki o obiegu zamkniętym w dekarbonizację, zgodnie ze strategią na rzecz unii energetycznej i porozumieniem paryskim. Biodegradacja na potrzeby produkcji biometanu do wykorzystania w sektorze motoryzacyjnym jest zgodna z porozumieniem paryskim. Pojazdy zasilane biometanem mogą w skuteczny sposób przyczynić się do dekarbonizacji transportu w Europie.

5.2. Aby zoptymalizować wkład procesów przetwarzania odpadów w energię w realizację klimatyczno-energetycznych celów UE w ramach gospodarki o obiegu zamkniętym, konieczne jest zapewnienie, by w przypadku gdy wymagane są procesy przetwarzania odpadów w energię, stosowane były najbardziej efektywne techniki i technologie. Jest to zgodne z proponowanymi przez Komisję zmianami dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii. Należy jednak zachęcać do stosowania tych kryteriów względem wszystkich nowych zakładów, niezależnie od ich wielkości, w tym mniejszych zakładów o mocy poniżej 20 MW.

5.3. Opodatkowanie zbierania odpadów ma coraz większy wpływ na zasoby rodzin i przedsiębiorstw. Dlatego należy je wykorzystywać, wychodząc myślą w przyszłość i mając na uwadze ochronę środowiska.

5.4. Sektor publiczny i prywatny powinny móc współpracować ze sobą przy długofalowych projektach, by nadawać kulturze obiegu zamkniętego bardziej konkretny kształt. Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw także może odgrywać ważną rolę w przechodzeniu na bardziej zrównoważone sposoby gospodarowania odpadami.

5.5. Przejście do gospodarki o obiegu zamkniętym utrudnia w UE brak odpowiednich sygnałów cenowych. Podkreślają to ciągle nieuzasadnione dotacje dla niezrównoważonych systemów produkcji, w szczególności dla sektora paliw kopalnych⁽⁹⁾. EKES z zadowoleniem przyjmuje wyraźne zarysowane powiązanie między dostępem do środków finansowych w ramach polityki spójności a krajowymi i regionalnymi planami gospodarowania odpadami i planem działania UE dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym.

5.6. Powiązanie ze środkami finansowymi z Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych mogłoby być silniejsze, by zapewnić, że takie inwestycje nadają priorytet możliwościom promującym cele określone w planie działania dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym. Należy przeanalizować niektóre formy zachęt w celu utworzenia odpowiedniego łańcucha niższego szczebla względem zakładów, takiego jak dystrybucja paliwa lub surowców wtórnych, bądź rozwoju kolejnych produktów do potencjalnego wykorzystania.

6. Dalsze możliwości

6.1. Biometan

6.1.1. W komunikacie wspomniane zostały opcje produkowania biogazu w drodze fermentacji beztlenowej. Kwestia ta stanowi szansę dla różnych państw członkowskich i należy ją rozwinąć. Ocena przeprowadzona niedawno przez Komisję⁽¹⁰⁾ pokazuje, że do 2030 r. produkcja biogazu w UE mogłaby wzrosnąć co najmniej dwukrotnie, a może trzykrotnie w porównaniu do obecnego poziomu.

6.1.2. Biogaz jest funkcjonującym modelem roboczym w wielu państwach członkowskich, w szczególności we Włoszech i w Niemczech. Kraje te mogą także oferować cenne doświadczenia związane z praktycznymi aspektami wdrażania.

6.1.3. Obecnie koszt biometanu jest wyższy niż metanu pochodzącego ze źródeł kopalnych. Jednak wykorzystywanie biometanu uzasadniają pośrednie koszty związane z czynnikami mutagennymi i rakotwórczymi, np. takimi jak NO_x czy dymy olejowe emitowane przez paliwa kopalne⁽¹¹⁾.

6.1.4. Przede wszystkim możliwy wyższy koszt biometanu jest zgodny z celami zapisanymi w porozumieniu paryskim w odniesieniu do redukcji emisji gazów cieplarnianych pochodzących z paliw tradycyjnych⁽¹²⁾.

⁽⁹⁾ David Coady, Ian Parry, Louis Sears, Baoping Shang, *How Large Are Global Energy Subsidies?* (Jak duże są globalne dotacje na energię?), IMF Working Papers, WP/15/105, maj 2015 r.

⁽¹⁰⁾ Komisja Europejska, *Optimal use of biogas from waste streams. An assessment of the potential of biogas from digestion in the EU beyond 2020* [Optymalne wykorzystanie biogazu ze strumienia odpadów. Ocena potencjału biogazu z fermentacji w UE po 2020 r.], marzec 2017 r.

⁽¹¹⁾ COM(2017) 011 final – 2017/04 (COD).

⁽¹²⁾ Jak powiedział Machiavelli, *l'opera loda l'artefice* („dzieło chwali mistrza”).

6.1.5. Zasadnicze znaczenie ma to, by surowce wykorzystywane w fermentacji beztlenowej miały mały lub zerowy wpływ na pośrednią zmianę sposobu użytkowania gruntów (ILUC) oraz by nie wpływały negatywnie na produkcję żywności. Instalacje do produkcji biogazu najlepiej jest umieszczać w bliskiej odległości od źródła surowców (przede wszystkim odpadów z rolnictwa) oraz jako rozwiązanie w zakresie gospodarowania odpadami i zaspokajania potrzeb energetycznych. Należy unikać budowania beztlenowych komór fermentacyjnych, a tym samym tworzenia zapotrzebowania na nowe źródło surowców, tj. odpady lub uprawy.

6.1.6. Lokalizacja instalacji do produkcji biogazu ma krytyczne znaczenie. Należy wskazać efektywne wykorzystanie wyprodukowanej energii, tak by energia produkowana w sposób efektywny nie była następnie marnowana. Należy również zauważyć, że beztlenowe komory fermentacyjne nie stanowią hurtowego rozwiązania dla wszystkich regionów rolniczych w UE, a wspieranie ich instalacji należy ograniczać do miejsc posiadających gotowe surowce, które są obecnie problematycznym odpadem.

6.1.7. Rozwój dobrze zaplanowanej infrastruktury do produkcji i wykorzystania biogazu może być jednak bardzo skutecznym sposobem wykorzystywania odpadów z gospodarstw rolnych, rozwiązania problemu substancji o potencjalnie szkodliwym wpływie na środowisko oraz ułatwiania bezpiecznego unieszkodliwiania odpadów. Może także stanowić odpowiedź na zapotrzebowanie społeczności w zakresie paliwa opałowego i transportowego.

6.1.8. Fermentacja beztlenowa może pomóc w rozwiązaniu problemów w obszarze zdrowia publicznego, dostarczać nawozów gruntem, odpowiadać za redukcję emisji oraz stanowić praktyczny przykład rozwiązania o obiegowym charakterze.

6.1.9. Fermentacja beztlenowa może być najskuteczniejsza w przypadku stosowania zasad gospodarki o obiegu zamkniętym, w szczególności koncepcji małych obiegów, zgodnie z którą surowce dla komory fermentacyjnej są pozyskiwane lokalnie, a wytworzona energia jest lokalnie wykorzystywana (z wyjątkiem przypadków stosowania paliwa w samochodach ciężarowych jako gazu). Inwestycje muszą wspierać cel, jakim jest ograniczanie przemieszczania odpadów do poziomu jak najbliższemu zeru.

6.1.10. Należy przeanalizować i podkreślić wzrost zatrudnienia i wzrost gospodarczy powiązane z rozwojem zintegrowanego elementu biogazu w krajowym lub regionalnym koszyku energetycznym. Należy również wziąć pod uwagę możliwości ułatwiania i przyspieszania procedur administracyjnych w zakresie zezwoleń na budowę komór fermentacyjnych na biopadły.

6.1.11. Wsparcie polityczne i gospodarcze dla projektów spełniających wszystkie kryteria będzie napędzać innowacje i może stanowić jedno z wielu narzędzi pomagających w przejściu na gospodarkę niskoemisyjną.

6.1.12. Należy poszerzyć zakres mandatu M/475 udzielonego CEN, tak aby umożliwić wprowadzanie biometanu ze źródeł obecnie niezatwierdzonych, takich jak gaz składowiskowy, gaz z oczyszczalni ścieków, z osadów oraz niesegregowanych odpadów komunalnych i innych odpadów, do sieci gazu ziemnego. Biometan tego rodzaju jest już obecnie łatwo dostępny.

6.1.13. Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych ma kluczowe znaczenie we wprowadzaniu procesów fermentacji beztlenowej w przypadku projektów, które nie są jeszcze opłacalne finansowo.

6.1.14. Należy popierać wprowadzanie zachęt do korzystania z pojazdów napędzanych biogazem, podobnych do zachęt tradycyjnie stosowanych w branży paliw kopalnych. Powinny one zapewniać korzyści użytkownikom końcowym, oferując konsumentom przystępne cenowo i dostępne alternatywne możliwości transportu.

6.2. *Zmiana kulturowa i edukacja*

6.2.1. Należy zwrócić uwagę na wyzwania związane z różnicami kulturowymi. Zmiany zachowania pod względem selektywnego zbierania odpadów u źródła należy potraktować jako potrzebę zmiany kulturowej. Aby to osiągnąć, można zastosować wiele narzędzi, wśród których istotne znaczenie odgrywa koncepcja łagodnej sugestii⁽¹³⁾.

6.2.2. Należy opracować skoordynowaną strategię informowania o pierwszym kroku w hierarchii postępowania z odpadami, którym jest przede wszystkim zapobieganie powstawaniu odpadów.

⁽¹³⁾ Opinia EKES-u „W kierunku uwzględnienia koncepcji łagodnej sugestii w strategiach politycznych UE” (Dz.U. C 75 z 10.3.2017, s. 28).

6.2.3. Zmiany w zachowaniu można także osiągnąć, opracowując programy szkolne dotyczące tej tematyki. Powinno to dotyczyć wszystkich poziomów szkolnictwa, od przedszkola i szkoły podstawowej po uczelnie wyższe i szkolenia w miejscu pracy, po to by edukować i informować dzieci i dorosłych obywateli w perspektywie długoterminowej.

6.2.4. Uniwersytety i organy publiczne mogą pomóc w tworzeniu legitymizacji dla nowych technologii i praktyk oraz mogą funkcjonować jako modele najlepszych praktyk i regionalni ambasadorzy procesów przetwarzania odpadów w energię⁽¹⁴⁾.

Bruksela, dnia 5 lipca 2017 r.

Georges DASSIS
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽¹⁴⁾ W szeregu państw członkowskich są już na to przykłady; jednym z nich jest University College w Cork w Irlandii, który posiada własne małe beztlenowe komory fermentacyjne, wykorzystywane do badań.